

Börn hava í stóran mun valt tøkna fram um reiggjur og sandkassa. Men brúka børnini alnótina uttan fyrivarni, kann tryggin vera í vága. VikuskiftisSosialurin varpar hesa ferð ljós á trygd á alnótini.

Mariann Reinert,
løgrelukvinna

»Frá tí lötuni tú hevur tikið eina mynd við tíni smartfon, hevur tú ikki longur tamarhald á myndini. Og endar myndir á alnótini, kunnu hvørki tú ella lögrelgan gera nakað fyri at fáa myndina slettaða«

Mariann Reinert

– Um brotsfólkið er ein vaksin maður ella ein ung genta, er líkamikið. Hvørjum landi brotsfólki er í, spælir heldur ikki inn. Øll brotsfólk, sum hava hug at gera seg inn á børn, hava atgongd til børnini døgnið runt, tí børnini sita einsamøll við sínari snildfon á kamarinum, sigur Óli Rubeksen, fyriryrgjandi ráðgevi á Barnaverndarstovuni.

Óli Rubeksen greiðir frá, at brotsfólkið ofta arbeiðir sera málrættað. Tað byrjar ofta við, at brotsfólkið upprættar sær ein falskan brúkara á Facebook, Snapchat og øðrum sosialum miðlum. Brotsfólkið vendur sær so til ávís børn og yvir tíð gerast tey bæði vinfólk.

Tá barnið byrjar at fáa álit á sínum nýggja vini, fær tað boð um at gera ávíst. Tað kann vera at syrgja fyri, at tann falski brúkarin fær tilsent pengar. Tað kann eisini vera, at barnið verður biðið um at taka eina mynd av sær sjálvum. Í ógvusligasta føri endar tað við, at tann falski brúkarin biður barnið mæta sær í veruleikanum. Hetta kemur tó ikki ofta fyri.

Bæði sosialir myndugleikar og lögrelgan heitir á foreldur at vera tilvitað um, at brotsfólkini finnast á øllum sosialum miðlum.

Avleiðingarnir fylgja børnunum í fleiri ár

Tá eitt barn verður lokkað út í óføri á alnótini, kunnu avleiðingarnar fylgja barninum restina av lívinum.

– Frá tí lötuni tú hevur tikið eina mynd við tíni snildfon, hevur tú ikki longur tamarhald á myndini. Onkur kann stjála ella hakka seg inn á tína telefon og stjála myndina. Og endar myndir á alnótini, kunnu hvørki tú ella vit (lögrelgan, red.) gera nakað fyri at fáa myndina slettaða, sigur Mariann Reinert, lögrelukvinna.

Mariann Reinert hevur havt samband við fleiri børn, sum hava verið fyri ágangi á alnótini, og hon sigur, at tað tekur hart upp á børnini.

Ofta verða børnini illa happað og summi verða eisini hött við lívinum, tí foreldur teirra hava meldað brotsfólkið.

– Tey børn, eg tosi við, eru ofta sera kedd, meðan foreldur teirra ofta hava skuldarkenslu, tí tey ikki hava vart børnini nóg væl, sigur Mariann Reinert.

Ringt at fyriryrgja uttan hjálp frá foreldrum

Mariann Reinert greiðir frá, at fráboðanir frá fólki sum hava verið fyri ágangi á netinum, ikki verða bólkaðar saman. Lögrelgan hyggur eftir, hvat ítøkiliga er hent, og bólkar síðani fráboðanina saman við øðrum málum.

– Hevur onkur hakkað seg inn á tína bankakontu og stolið pengar, verður fráboðanin bólkað saman við vanligum stuldri. Verður barn títt lokkað til at senda eina nakinmynd umvegis Snapchat, verður fráboðanin bólkað saman við øðrum sexsjikanum, tí er tað ringt at siga, hvussu umfatandi trupulleikin er, sigur Mariann Reinert, lögrelukvinna.

Men bæði hon og Óli Rubeksen leggja tó stóran dent á at draga foreldrini inn í leikin. Utan hjálp frá foreldrunum, kunnu myndugleikarnir einki gera, siga tey bæði.

– Foreldrini skulu seta seg væl og virðiliga inn í tann talgilda heimin. Tey skulu læra at broyta innstillingarnar hjá børnunum, soleiðis at tey bara sleppa at samskifta við vinfólk, tey kenna frammanundan. Og so er tað eisini týðningarmikið, at foreldur og børn javnan tosa um, hvat gongur fyri seg á sosialum miðlum, sigur Óli Rubeksen.

Hjá lögrelguni eru tey samd í, at foreldrini spæla ein stóran leiklut. Ikki bara tá tað snýr seg um at fyriryrgja, at børnini samskifta við fremmandafólk, men eisini at fyriryrgja, at teirra børn fremja brotsverk á alnótini.

– Alt ov ofta siggja vit, at brotsfólkini eru onnur ung, sum sita hinumegin skermin og kenna seg einsamøll. Eg vil tí heita á øll foreldur um at vera um børn teirra og fylgja við í, hvat tey gera í veruliga lívinum eins og á alnótini, sigur Mariann Reinert, sum vónar at foreldrini taka viðmælið til sín, so myndugleikarnir kunnu fáa tamarhald á støðuni.

Vælumtóktir sosialir miðlar

ASK.fm

Hetta er helst tann best umtókta síðan millum ung í Føroyum. Her kanst tú spyrja dulnevndar spurningar til ein og hvønn. Fleiri álvarsmál hava verið frammi í føroyskum miðlum, eftir at grov happing er farin fram á Ask.fm. Á Ask.fm kunnu øll vitja tín profil, men tú kanst velja dulnevndar spurningar frá.

SNAPCHAT

Ein serstakliga vælumtókta appur, sum flestu ung í aldrinum 13-25 brúka. Við snapchat kanst tú senda myndir ella sjónbrot við teksti. Myndin verður tikin og send til ein ella fleiri vinir. Móttakarinn kann bert síggja myndina í eitt avmarkað tíðarrúm. Her kann ein brúkarin vera dulnevndur, og tí er umráðandi at hugsa um, hvørjar myndir, tú deilir.

INSTAGRAM

Ein vælumtókta appur sum verður brúktur at deila myndir við. Her kanst tú fylgja fólki úr øllum heiminum, og øll kunnu fylgja tær og tínum myndum. Instagram loyvir dulnevndum brúkarum, men tú kanst steingja tína síðu, so tú sjálv kanst ráða yvir, hvør sær tínar myndir.

FACEBOOK

Tú kennir uttan iva facebook, so vit skipa lýsingina.